

Juventa Jašmontaitė,
Iu klasė

Rūpestis dėl kalbos

Kalba – tai daugiau nei žodžiai ar taisyklės. Ji yra tai, per ką mes galime išreikšti save, savo mintis ar jausmus. Kalba vienija mus su savo protėviais ir tėvyne. Per ją mes perduodame kitiems savo kultūrą ir išprusimą. Kiekvienai tautai yra svarbi kalba, nes ji yra kaip laisvės ir savarankiškumo simbolis. Tačiau šiandien šis įvaizdis blunka. Galime prisiminti, kaip į Mažąją Lietuvą bandė įbrukti savo kultūrą bei kalbą vokiečiai ir kaip mus teko ją ginti. O dabar, gyvendami laisvėje, mes patys ją savanoriškai skurdiname, keisdami gimtuosius žodžius Beverčių žargonu ir netaisyklingais posakiais. Todėl svarbu, kad žmogus suprastų ir pats jaustų, kodėl gimtoji kalba yra ypatinga ir svarbi ir kodėl vertėtų kalbėti taisyklingai.

Jau ne paslaptis, kad kuo toliau, tuo labiau lietuviai, o ypač jaunimas kalba netaisyklingai ir skolinasi daug žodžių iš kitų kalbų. Tikriausiai jie to patys net nesupranta, tačiau manoma, jog daug įtakos kalbos pokyčiams daro socialiniai tinklai. Žmonės pradeda lyginti save su įžymybėmis ir keičia savo asmenybę to net nejausdami. Bandydami pritaipyti prie kitų mes net nepastebime, kaip keičiamės, o su tuo ir mūsų kalba. Tuo labai domėjosi kalbininkas, kilęs iš Mažosios Lietuvos, Andrius Ašmantas. Pasak jo, kalba – tai būdas išreikšti save ir parodyti savo išskirtinumą žodžiais. Ašmantas stengėsi teigti savo mintis laikraščiuose, kad visiems tai įstrigtų į galvą. Taip pat jis nuosekliai tyrė lietuvių kalbos istoriją, žodžių darybą bei kalbos kultūrą. Klaipėdos krašto žmogus stengėsi žmones, ypač jaunąją kartą, skatinti skaityti knygas ir nuolat puoselėti savo kalbos kultūrą. Kalbininkas pabrėžė, jog vaikas į pamokas turėtų ateiti jau turėdamas savo kalbos patirtį bei nuovoką, nes manė, jog gimtosios kalbos nevertėtų mokyti sausai kaip svetimos. Jis stengėsi kiek gali daryti daugiau tokios teigiamos įtakos, kad mūsų kalba ir išliktų mūsų, ir būtų išskirtinė kaip ir mes. Juk perėmę kitų asmenybių ar tautų bruožų net nepastebime, kaip po truputį ne tik niekiname gimtąją kalbą ir kultūrą, bet ir keičiame, ir prarandame dalį savęs bei savo unikalumo.

Išsilavinęs žmogus geba net ir pačias sudėtingiausias mintis pasakyti savo gimtąja kalba. Žargono vartojimas nėra modernumo įrodymas – tai tiesiog nemokėjimas sklandžiai kalbėti, savotiškas kalbinis neraštingumas, kuris niekina mūsų kalbą. Todėl ji nebelieka tokia išskirtinė. Visada savo aplinkoje, mokykloje per pertraukas, stovyklose, lauke su draugais ar net iš nepažįstamų žmonių lūpų girdžiu, kaip lietuvių kalbą maišo su anglų ar rusų kalbomis, be gailės iškraipo gimtuosius žodžius. Girdint tokį kalbos skurdinimą, darosi gėda prieš protėvius, kurie taip stengėsi ir tiek daug ką aukojo, kad tik kalbėtume, rašytume ir skaitytume lietuviškai. Tautiškas yra labai svarbus asmenybės bruožas, tai tautos gyvybės šaltinis, valstybės pagrindas. Todėl ir svarbu saugoti bei puoselėti gimtąją kalbą bei nepasiduoti kitų kalbų įtakai.

Taigi, galime teigti, kad kalba nėra tik įrankis, kuriuo komunikuojame, bet ir mūsų asmenybės atspindys. Gimtosios kalbos vartojimas parodo mūsų užsispyrimą, išsilavinimą ir nepasidavimą. Mažosios Lietuvos istorija mums rodo pavyzdį ir priminimą, jog dėl laisvo lietuviško žodžio protėviams teko aukotis. Šiandien nereikia mums kovoti už laisvą žodį ar slėpti knygų, spausdintų lietuvių kalba, todėl turime gimtąjį žodį labai branginti.